പദ്മപുരാണമ്/ഖണ്ഡഃ 1 (സൃഷ്ടിഖണ്ഡമ്)/അധ്യായഃ 33

ഭീഷ്മ ഉവാച.

മാർകംഡേയേന വൈ രാമഃ കഥമത്ര പ്രബോധിതഃ.

കഥം സമാഗമോ ഭൂതഃ കസ്മിൻകാലേ കദാ മുനേ1.

മാർകംഡേയഃ കസ്യ സുതഃ കഥം ജാതോ മഹാതപാഃ.

നാമ്നോ്സ്യ നിഗമം ബ്രൂഹി യഥാഭൂതം മഹാമുനേ2.

പുലസ്ത്യ ഉവാച.

അഥ തേ സംപ്രവക്ഷ്യാമി മാർകംഡേയോദ്ഭവം പുനഃ.

പുരാകല്പേ മുനിഃ പൂർവം മൃകംഡുർനാമ വിശ്രുതഃ3.

ഭൃഗോഃ പുത്രോ മഹാഭാഗഃ സഭാര്യസ്തപ്തവാംസ്തപഃ.

തസ്യ പുത്രസ്തദാ ജാതോ വസതസ്തു വനാംതരേ4.

സപംചവാർഷികോ ഭൂതോ ബാല ഏവ ഗുണാധികഃ.

ജ്ഞാനിനാ സ തദാ ദൃഷ്ടോ ഭ്രമൻബാലസ്തദാംഗണേ5.

സ്ഥിത്വാ സ സുചിരം കാലം ഭാവ്യർഥം പ്രത്യബുധ്യത.

തസ്യ പിത്രാ സ വൈ പൃഷ്ടഃ കിയദായുഃ സുതസ്യ മേ6.

സംഖ്യായാചക്ഷ്വ വർഷാണി തസ്യാല്പാന്യധികാനി വാ.

മൃകംഡുനൈവമുക്തസ്തു സ ജ്ഞാനീ വാക്യമബ്രവീത്7.

ഷണ്മാസമായുഃ പുത്രസ്യ ധാത്രാ സൃഷ്ടം മുനീശ്വര.

നൈവ ശോകസ്ത്വയാ കാര്യഃ സത്യമേതദുദാഹൃതമ്8.

സ തച്ഛ്രുത്വാ വചോ ഭീഷ്മ ജ്ഞാനിനാ യദുദാഹൃതമ്.

അഥോപനയനം ചക്രേ ബാലകസ്യ പിതാ തദാ9.

ആഹ ചൈനം പിതാപുത്രമൃഷീംസ്ത്വമഭിവാദയ.

ഏവമുക്തഃ സ വൈ പിത്രാ പ്രഹൃഷ്ടശ്ചാഭിവാദനേ10.

ന വർണാ വർണതാം വേത്തി സർവവർണാഭിവാദനഃ.

പംചമാസാസ്ത്വതിക്രാംതാ ദിവസാഃ പംചവിംശതിഃ11.

മാർഗേണാഥ സമായാതാ ഋഷയസ്തത്ര സപ്ത വൈ.

ബാലേന തേന തേ ദൃഷ്ടാഃ സർവേ ചാപ്യഭിവാദിതാഃ12.

ആയുഷ്മാൻഭവ തൈരുക്തഃ സ ബാലോ ദംഡമേഖലീ.

ഉക്ത്വൈവം തേ പുനർബാലമപശ്യൻക്ഷീണജീവിതമ്13.

ദിനാനി പംച തസ്യായുർജ്ഞാത്വാ ഭീതാശ്ച തേ നൃപ.

തം ഗൃഹീത്വാ ബാലകം ച ഗതാസ്തേ ബ്രഹ്മണോംതികമ്14.

പ്രതിമുച്യ ച തം രാജൻപ്രണിപേതുഃ പിതാമഹമ്.

അയമാവേദിതസ്തൈസ്തു തേന ബ്രഹ്മാഭിവാദിതഃ15.

ചിരായുർബ്രഹ്മണാ ബാലഃ പ്രോക്തഃ സ ഋഷിസന്നിധൗ.

തതസ്തേ മുനയഃ പ്രീതാഃ ശ്രുത്വാ വാക്യം പിതാമഹാത്16.

പിതാമഹ ഋഷീന്ദൃഷ്ട്വാ പ്രോവാച വിസ്മയാന്വിതഃ.

കാര്യേണ യേന ചായാതഃ കോയം ബാലോ നിവേദ്യതാമ്17.

തതസ്ത ഋഷയോ രാജൻസർവം തസ്മൈ ന്യവേദയൻ.

പുത്രോ മൃകംഡോഃ ക്ഷീണായുഃ സായുഷം കുരു ബാലകമ്18.

അല്പായുഷസ്ത്വസ്യ മുനിർബധ്വേമാം ചാപി മേഖലാമ്.

യജ്ഞോപവീതം ദംഡം ച ദത്വാ ചൈനമബോധയത്19.

യം കംചിത്പശ്യസേ ബാല ഭ്രമംതം ഭൂതലേ ജനമ്.

തസ്യാഭിവാദഃ കർതവ്യ ഏവമാഹ പിതാ വചഃ20.

അഭിവാദനശീലോയം ക്ഷിതൗ ദൃഷ്ടഃ പരിഭ്രമൻ.

തീർഥയാത്രാപ്രസംഗേന ദൈവയോഗാത്പിതാമഹ21.

ചിരായുർഭവ പുത്രേതി പ്രോക്തോസൗ തത്ര ബാലകഃ.

കഥം വചോ ഭവേത്സത്യമസ്മാകം ഭവതാ സഹ22.

ഏവമുക്തസ്തദാ തൈസ്തു ബ്രഹ്മാ ലോകപിതാമഹഃ.

ഋതവാക്യാദിയം ഭൂമിഃ സംസ്ഥിതാ സർവതോഭയാ23.

ബ്രഹ്മോവാച.

മത്സമശ്ചായുഷാ ബാലോ മാർകംഡേയോ ഭവിഷ്യതി.

കല്പസ്യാദൗ തഥാചാംതേ മതോ മേ മുനിസത്തമഃ24.

ഏവം തേ മുനയോ ബാലം ബ്രഹ്മലോകേ പിതാമഹാത്.

സംസാധ്യ പ്രേഷയാമാസുർഭൂയോപ്യേനം ധരാതലമ്25.

തീർഥയാത്രാം ഗതാ വിപ്രാ മാർകംഡേയോ നിജം ഗൃഹമ്.

ജഗാമ തേഷു യാതേഷു പിതരം സ്വമഥാബ്രവീത്26.

ബ്രഹ്മലോകമഹം നീതോ മുനിഭിർബ്രഹ്മവാദിഭിഃ.

ദീർഘായുശ്ച കൃതശ്ചാസ്മി വരാന്ദത്വാ വിസർജിതഃ27.

ഏതദന്യച്ച മേ ദത്തം ഗതം ചിംതാകരം തവ.

കല്പസ്യാദൗ തഥാ ചാംതേ ഭവിഷ്യേ സമനംതരേ28.

ലോകകർതുർബ്രഹ്മണോഹം പ്രസാദാത്തസ്യ വൈ പിതഃ.

പുഷ്കരം വൈ ഗമിഷ്യാമി തപസ്തപ്തും സമുദ്യതഃ29.

തത്രാഹം ദേവദേവേശമുപാസിഷ്യേ പിതാമഹമ്.

സർവകാമാവാപ്തികരം സർവാരാതിനിബർഹണമ്30.

സർവസൗഖ്യപ്രദം ദേവമിന്ദ്രാദീനാം പരായണമ്.

ബ്രഹ്മാണം തോഷയിഷ്യാമി സർവലോകപിതാമഹമ്31.

മാർകംഡേയവചഃ ശ്രുത്വാ മൃകംഡുർമുനിസത്തമഃ.

ജഗാമ പരമം ഹർഷം ക്ഷണമേകം സമുച്ഛ്വസൻ32.

ധൈര്യം സുമനസാ സ്ഥായ ഇദം വചനമബ്രവീത്.

അദ്യ മേ സഫലം ജന്മ ജീവിതം ച സുജീവിതമ്33.

സർവസ്യ ജഗതാം സ്രഷ്ടാ യേന ദൃഷ്ടഃ പിതാമഹഃ.

ത്വയാ ദായാദവാനസ്മി പുത്രേണ വംശധാരിണാ34.

ത്വം ഗച്ഛ പശ്യ ദേവേശം പുഷ്കരസ്ഥം പിതാമഹമ്.

ദൃഷ്ടേ തസ്മിൻജഗന്നാഥേ ന ജരാമൃത്യുരേവ ച35.

നൃണാം ഭവതി സൗഖ്യാനി തഥൈശ്വര്യം തപോഽക്ഷയമ്.

ത്രീണി ശൃങ്ഗാണി ശുഭ്രാണി ത്രീണി പ്രസ്രവണാനി ച36.

പുഷ്കരാണി തഥാ ത്രീണി നവിദ്മസ്തത്ര കാരണമ്.

കനീയാംസം മധ്യമം ച തൃതീയം ജ്യേഷ്ഠപുഷ്കരമ്37.

ശൃംഗശബ്ദാഭിധാനാനി ശുഭപ്രസ്രവണാനി ച.

ബ്രഹ്മാവിഷ്ണുസ്തഥാ രുദ്രോ നിത്യം സന്നിഹിതാസ്ത്രയഃ38.

പുഷ്കരേഷു മഹാരാജാ നാതഃ പുണ്യതമം ഭുവി.

വിരജം വിമലം തോയം ത്രിഷു ലോകേഷു വിശ്രുതമ്39.

ബ്രഹ്മലോകസ്യ പന്ഥാനം ധന്യാഃ പശ്യംതി പുഷ്കരം.

യസ്തു വർഷശതം സാഗ്രമഗ്നിഹോത്രമുപാസതേ40.

കാർതികീം വാ വസേദേകാം പുഷ്കരേ സമമേവ ച.

കർതുമ്മയാ ന ശകിതം കർമണാ നൈവ സാധിതമ്41.

തദയത്നാത്ത്വയാ താത മൃത്യുസ്സർവഹരോ ജിതഃ.

തത്ര ദൃഷ്ടസ്സു ദേവേശോ ബ്രഹ്മാ ലോകപിതാമഹഃ42.

നാന്യോ മർത്യസ്ത്വയാ തുല്യോ ഭവിതാ ജഗതീതലേ.

അഹം വൈ തോഷിതോ യേന പഞ്ചവാർഷികജന്മനാ43.

വരേണ ത്വം മദീയേന ഉപമാം ചിരജീവിനാമ്.

ഗമിഷ്യസി ന സന്ദേഹസ്തഥാശീർവചനമ്മമ44.

ഏവം വദന്തി തേ സർവേ വ്രജ ലോകാന്യഥേപ്സിതാൻ.

ഏവം ലബ്ധപ്രസാദേന മൃകണ്ഡുതനയേന ച45.

ആശ്രമഃസ്ഥാപിതസ്തേന മാർകണ്ഡാശ്രമ ഇത്യുത.

തത്ര സ്നാത്വാ ശുചിർഭൂത്വാ വാജപേയഫലം ലഭേത്46.

സർവപാപവിശുദ്ധാത്മാ ചിരായുർജായതേ നരഃ.

പുലസ്ത്യ ഉവാച.

തഥാന്യം തേ പ്രവക്ഷ്യാമി ഇതിഹാസം പുരാതനമ്47.

യഥാ രാമേണ വൈ തീർഥം പുഷ്കരം തു വിനിർമിതമ്.

ചിത്രകൂടാത്പുരാ രാമോ മൈഥില്യാ ലക്ഷ്മണേന ച48.

അത്രേരാശ്രമമാസാദ്യ പപ്രച്ഛ മുനിസത്തമമ്.

രാമ ഉവാച.

കാനി പുണ്യാനി തീർഥാനി കിം വാ ക്ഷേത്രം മഹാമുനേ49.

യത്ര ഗത്വാ നരോ യോഗിന്വിയോഗം സഹ ബംധുഭിഃ.

നൈവ പ്രാപ്നോതി ഭഗവന്തന്മമാചക്ഷ്വ സുവ്രത1.33.50.

അനേന വനവാസേന രാജ്ഞസ്തു മരണേന ച.

ഭരതസ്യ വിയോഗേന പരിതപ്യേ ഹ്യഹം ത്രിഭിഃ51.

തദ്വാക്യം രാഘവേണോക്തം ശ്രുത്വാ വിപ്രർഷഭസ്തദാ.

ധ്യാത്വാ ച സുചിരം കാലമിദം വചനമബ്രവീത്52.

അത്രിരുവാച.

സാധു പൃഷ്ടം ത്വയാ വീര രഘൂണാം വംശവർധന.

മമ പിത്രാ കൃതം തീർഥം പുഷ്കരം നാമ വിശ്രുതമ്53.

പർവതൗ ദ്വൗ ച വിഖ്യാതൗ മര്യാദാ യജ്ഞപർവതൗ.

കുംഡത്രയം തയോർമധ്യേ ജ്യേഷ്ഠമധ്യകനിഷ്ഠകമ്54.

തേഷു ഗത്വാ ദശരഥം പിംഡദാനേന തർപയ.

തീർഥാനാം പ്രവരം തീർഥം ക്ഷേത്രാണാമപി ചോത്തമമ്55.

അവിയോഗാ ച സുരസാ വാപീ രഘുകുലോദ്വഹ.

തഥാ സൗഭാഗ്യകൂപോന്യഃ സുജലോ രഘുനംദന56.

തേഷു പിംഡപ്രദാനേന പിതരോ മോക്ഷമാപ്നുയുഃ.

ആഭൂതസംപ്ലവം കാലമേതദാഹ പിതാമഹഃ57.

തത്ര രാഘവ ഗച്ഛസ്വ ഭൂയോപ്യാഗമനം ക്രിയാഃ.

തഥേതി ചോക്ത്വാ രാമോപി ഗമനായ മനോ ദധേ58.

ഋക്ഷവംതമതിക്രമ്യ നഗരം വൈദിശം തഥാ.

ചർമണ്വതീം സമുത്തീര്യ പ്രാപ്തോസൗ യജ്ഞപർവതമ്59.

തമതിക്രമ്യ വേഗേന മധ്യമേ പുഷ്കരേ സ്ഥിതഃ.

പിതൄൻസംതർപയാമാസ അദ്ഭിർദേവാംശ്ച സർവശഃ60.

സ്നാനാവസാനേ രാമേണ മാർകംഡോ മുനിപുംഗവഃ.

ആഗച്ഛൻശിഷ്യസംയുക്തോ ദൃഷ്ടസ്തത്രൈവ ധീമതാ61.

ഗത്വാ വൈ സംമുഖം തസ്യ പ്രണിപത്യ ച സാദരമ്.

പൃഷ്ടോ്വിയോഗദഃ കൂപഃ കതമസ്യാം ദിശി പ്രഭോ62.

സുതോ ദശരഥസ്യാഹം രാമോ നാമ ജനൈഃ സ്മൃതഃ.

സൗഭാഗ്യവാപീം താം ദ്രഷ്ടുമഹം പ്രാപ്തോത്രിശാസനാത്63.

തത്സ്ഥാനം തൗ ച വൈ കൂപൗ ഭഗവാൻപ്രബ്രവീതു മേ.
ഏവമുക്തശ്ച രാമേണ മാർകംഡഃ പ്രത്യുവാച ഹ64.
മാർകംഡേയ ഉവാച.
സാധു രാഘവ ഭദ്രം തേ സുകൃതം ഭവതാ കൃതമ്.
തീർഥയാത്രാപ്രസംഗേന യത്പ്രാപ്തോസീഹ സാംപ്രതമ്65.
ഏഹ്യാഗച്ഛസ്വ പശ്യ സ്വവാപീം താമവിയോഗദാമ്.
അവിയോഗശ്ച സർവൈശ്ച കൂപ ഏവാത്ര ജായതേ66.
ആമുഷ്മികേ ചൈഹികേ ച ജീവതോപി മൃതസ്യ വാ.
ഏതദ്വാക്യം മുനീംദ്രസ്യ ശ്രുത്വാ ലക്ഷ്മണപൂർവജഃ67.
സസ്മാര രാമോ രാജാനം തദാ ദശരഥം നൃപ.
ഭരതം സഹ ശത്രുഘ്നംഭ്രാതൄനന്യാംശ്ചനാഗരാൻ68.
ഏവംചിംതയതസ്തസ്യ സംധ്യാകാലോ വ്യജായത.
ഉപാസ്യ പശ്ചിമാം സംധ്യാം മുനിഭിഃസഹ രാഘവഃ69.
സുഷ്വാപ താം നിശാം തത്ര ഭ്രാതൃഭാര്യാസമന്വിതഃ.
വിഭാവര്യവസാനേ തു സ്വപ്നാംതേ രഘുനംദനഃ70.
പിത്രാ മാത്രാ തഥാ ചാന്യൈരയോധ്യായാം സ്ഥിതഃ കില.
വിവാഹമംഗലേ വൃത്തേ ബഹുഭിർബാംധവൈഃ സഹ71.
സമാസീനഃ സഭാര്യോഽസാവൃഷിഭിഃ പരിവാരിതഃ.
ലക്ഷ്മണേനാപ്യേവമേവ ദൃഷ്ടോഽസൗ സീതയാ തഥാ72.
പ്രഭാതേ തു മുനീനാം തത്സർവമേവ പ്രകീർതിതമ്.
ഋഷിഭിശ്ച തഥേത്യുക്തഃ സത്യമേതദ്രഘൂത്തമ73.
മൃതസ്യ ദർശനേ ശ്രാദ്ധം കാര്യമാവശ്യകം സ്മൃതമ്.
വൃദ്ധികാമാസ്തു പിതരസ്തഥാ ചൈവാന്നകാംക്ഷിണഃ74.
ദദംതി ദർശനം സ്വപ്നേ ഭക്തിയുക്തസ്യ രാഘവ.
അവിയോഗസ്തു തേ ഭ്രാത്രാ പിത്രാ ച ഭരതേന ച75.
ചതുർദശാനാം വർഷാണാം ഭവിതാ രാഘവ ധ്രുവമ്.
കുരു ശ്രാദ്ധം തഥാ വീര രാജ്ഞോ ദശരഥസ്യ ച76.
അമീ ച ഋഷയഃ സർവേ തവ ഭക്താഃ കൃതക്ഷണാഃ.

അഹം ച ജമദഗ്നിശ്ച ഭാരദ്വാജശ്ച ലോമശഃ77.

ദേവരാതഃ ശമീകശ്ച ഷഡേതേ വൈ ദ്വിജോത്തമാഃ.

ശ്രാദ്ധേ ച തേ മഹാബാഹോ സംഭാരാംസ്ത്വമുപാഹര78.

മുഖ്യം ചേംഗുദിപിണ്യാകം ബദരാമലകൈഃ സഹ.

ശ്രീഫലാനി ച പക്വാനി മൂലം ചോച്ചാവചം ബഹു79.

മാർഗേണ ചാഥ മാംസേന ധാന്യേന വിവിധേന ച.

തൃപ്തിം പ്രയച്ഛ വിപ്രാണാം ശ്രാദ്ധദാനേന സുവ്രത80.

പുഷ്കരാരണ്യമാസാദ്യ നിയതോ നിയതാശനഃ.

പിതൄംസ്തർപയതേ യസ്തു സോശ്വമേധമവാപ്നുയാത്81.

സ്നാനാർഥം തു വയം രാമ ഗച്ഛാമോ ജ്യേഷ്ഠപുഷ്കരമ്.

ഇത്യുക്ത്വാ തേ ഗതാഃ സർവേ മുനയോ രാഘവം നൃപ82.

ലക്ഷ്മണം ചാബ്രവീദ്രാമോ മേധ്യമാഹര മേ മൃഗമ്.

ശുദ്ധേക്ഷണം ച ശശകം കൃഷ്ണശാകം തഥാ മധു83.

ജംബീരാണി ച മുഖ്യാനി മൂലാനി വിവിധാനി ച.

പക്വാനി ച കപിത്ഥാനി ഫലാന്യന്യാനി യാനി ച84.

താന്യാഹരസ്വ വൈ ശ്രാദ്ധേ ക്ഷിപ്രമേവാസ്തു ലക്ഷ്മണ.

തഥാ തത്കൃതവാൻസർവം രാമാദേശാച്ച രാഘവഃ85.

ബദരേങ്ഗുദിശാകാനി മൂലാനി വിവിധാനി ച.

തത്രാഹൃത്യ ച രാമേണ കൂടാകാരഃ കൃതോ മഹാൻ86.

പരിപക്വം ച ജാനക്യാ സിദ്ധം രാമേ നിവേദിതമ്.

സ്നാത്വാ രാമോ യോഗവാപ്യാം മുനീംസ്താനനുപാലയൻ87.

മധ്യാഹ്നാച്ചലിതേ സൂര്യേ കാലേ കുതപകേ തഥാ.

ആയാതാ ഋഷയഃ സർവേ യേ രാമേണാനുമംത്രിതാഃ88.

താനാഗതാന്മുനീന്ദൃഷ്ട്വാ വൈദേഹീ ജനകാത്മജാ.

രാമാംതികം പരിത്യജ്യ വ്രീഡിതാ്ന്യത്ര സംസ്ഥിതാ89.

വിസ്മയോത്ഫുല്ലനയനാ ചിംതയാനാ ച വേപതീ.

ബ്രാഹ്മണാ നേഹ ജാനംതി ശ്രാദ്ധകാലേ ഹ്യുപസ്ഥിതാഃ90.

രാമേണ ഭോജിതാ വിപ്രാഃ സ്മൃത്യുക്തേന യഥാവിധി.

വൈദികശ്ച കൃതാസ്സർവാഃ സത്ക്രിയാ യാസ്സമീരിതാഃ91.
പുരാണോക്തോ വിധിശ്ചൈവ വൈശ്വദേവികപൂർവകഃ.
ഭുക്തവത്സു ച വിപ്രേഷു ദത്വാ പിംഡാന്യഥാക്രമമ്92.
പ്രേഷിതേഷു യഥാശക്തി ദത്വാ തേഷു ച ദക്ഷിണാമ്.
ഗതേഷു വിപ്രമുഖ്യേഷു പ്രിയാം രാമോഽബ്രവീദിദമ്93.
കിമർഥം സുഭ്രു നഷ്ടാസി മുനീന്ദൃഷ്ട്വാ ത്വിഹാഗതാൻ.
തത്സർവം ത്വമിദം തത്വം കാരണം വദ മാചിരമ്94.
ഭവിതവ്യം കാരണേന തച്ച ഗോപ്യം ന മേ കുരു.
ശാപിതാസി മമ പ്രാണൈർലക്ഷ്മണസ്യ ശുചിസ്മിതേ95.
ഏവമുക്താ തദാ ഭർത്രാ ത്രപയാഽവാങ്മുഖീ സ്ഥിതാ.
വിമുംചംതീ സാഽശ്രുപാതം രാഘവം വാക്യമബ്രവീത്96.
ശൃണു ത്വം നാഥ യദ്ദൃഷ്ടമാശ്ചര്യമിഹ യാദൃശമ്.
രാമ ത്വയാഽചിംത്യമാനോ രാജേംദ്രസ്ത്വിഹ ചാഗതഃ97.
സർവാഭരണസംയുക്തൗ ദ്വൗ ചാന്യൗ ച തഥാവിധൗ.
ദ്വിജാനാം ദേഹസംയുക്താസ്ത്രയസ്തേ രഘുനംദന98.
പിതരസ്തു മയാ ദൃഷ്ടാ ബ്രാഹ്മണാംഗേഷു രാഘവ.
ദൃഷ്ട്വാ ത്രപാന്വിതാ ചാഹമപക്രാംതാ തവാംതികാത്99.
ത്വയാ വൈ ഭോജിതാ വിപ്രാഃ കൃതം ശ്രാദ്ധം യഥാവിധി.
വൽകലാജിനസംവീതാ കഥം രാജ്ഞഃ പുരഃസരാ1.33.100.
ഭവാമി രിപുവീരഘ്ന സത്യമേതദുദാഹൃതമ്.
കൗശേയാനി ച വസ്ത്രാണി കൈകേയ്യാപഹൃതാനി ച101.
തതഃ പ്രഭൃതി ചൈവാഹം ചീരിണീ തു വനാശ്രയമ്.
ജ്ഞാത്വാഹം ന വദേ കിംചിന്മാ തേ ദുഃഖം ഭവത്വിതി102.
നാഹം സ്മരാമി വൈ മാതുർന പിതുശ്ച പരംതപ.
കദാ ഭവിഷ്യതീഹാംതോ വനവാസസ്യ രാഘവ103.
ഏതദേവാനിശം രാമ ചിംതയംത്യാഃ പുനഃ പുനഃ.
വ്രജംതി ദിവസാ നാഥ തവ പദ്ഭ്യാം ശപാമ്യഹമ്104.
സ്വഹസ്തേന കഥം രാജ്ഞോ ദാസ്യേ വൈ ഭോജനം ത്വിദമ്.

ദാസാനാമപി യോ ദാസോ നോപഭുംജീതയത്ക്വചിത്105.

ഏതാദൃശീ കഥം ത്വസ്മൈ സംപ്രദാതും സമുത്സഹേ.

യാഹം രാജ്ഞാ പുരാ ദൃഷ്ടാ സർവാലങ്കാരഭൂഷിതാ106.

ബാലവ്യജനഹസ്താ ച വീജയംതീ നരാധിപമ്.

സാ സ്വേദമലദിഗ്ധാംഗീ കഥം പശ്യാമി ഭൂമിപമ്107.

വ്യക്തം ത്രിവിഷ്ടപം പ്രാപ്തസ്ത്വയാ പുത്രേണ താരിതഃ.

ദൃഷ്ട്വാ മാം ദുഃഖിതാം ബാലാം വനേ ക്ലിഷ്ടാമനാഗസമ്108.

ശോകഃ സ്യാത്പാർഥിവസ്യാസ്യ തേന നഷ്ടാസ്മി രാഘവ.

ഭവാൻപ്രാണസമോ രാമ ന തേ ഗോപ്യം മമത്വിഹ109.

സത്യേന തേന ചൈവാഥ സ്പൃശാമി ചരണൗ തവ.

തച്ഛ്രുത്വാ രാഘവഃ പ്രീതഃ പ്രിയാം താം പ്രിയവാദിനീമ്110.

അംകമാനീയ സുദൃഢം പരിഷ്വജ്യ ച സാദരമ്.

ഭുക്തൗ ഭോജ്യം തദാ വീരൗ പശ്ചാദ്ഭുക്താ ച ജാനകീ111.

ഏവം സ്ഥിതൗ തദാ സാ ച താം രാത്രിം തത്ര രാഘവൗ.

ഉദിതേ ച സഹസ്രാംശൗ ഗമനായ മനോ ദധുഃ112.

പ്രത്യങ്മുഖം ഗതഃ ക്രോശം ജ്യേഷ്ഠം യാവച്ച പുഷ്കരമ്.

പൂർവഭാഗേ പുഷ്കരസ്യ യാവത്തിഷ്ഠതി രാഘവഃ113.

ശുശ്രാവ ച തതോ വാചം ദേവദൂതേന ഭാഷിതമ്.

ഭോ ഭോ രാഘവ ഭദ്രം തേ തീർഥമേതത്സുദുർലഭമ്114.

അസ്മിൻസ്ഥാനേ സ്ഥിതോ വീര ആത്മനഃ പുണ്യതാം കുരു.

ദേവകാര്യം ത്വയാ കാര്യം ഹംതവ്യാ ദേവശത്രവഃ115.

തതോ ഹൃഷ്ടമനാ വീരോ ഹ്യബ്രവീല്ലക്ഷ്മണം വചഃ.

സൗമിത്രേഽനുഗൃഹീതോഹം ദേവദേവേന ബ്രഹ്മണാ116.

അത്രാശ്രമപദം കൃത്വാ മാസമേകം ച ലക്ഷ്മണ.

വ്രതം ചരിതുമിച്ഛാമി കായശോധനമുത്തമമ്117.

തഥേതി ലക്ഷ്മണേനോക്തേ വ്രതം പരിസമാപ്യതു.

പിംഡദാനാദിഭിർദാനൈഃ ശ്രാദ്ധൈശ്ചൈവ പിതാമഹാൻ118.

പുഷ്കരേ തു തദാ രാമോഽതർപയദ്വിധിവത്തദാ.

കനകാ സുപ്രഭാ ചൈവ നംദാ പ്രാചീ സരസ്വതീ119.
പംചസ്രോതാഃ പുഷ്കരേഷു പിതൄണാം തുഷ്ടിദായിനീ.
ദൈനംദിനീം പിതൄണാം തു പൂജാം താം പിതൃപൂർവികാമ്120.
രചയിത്വാ തദാ രാമോ ലക്ഷ്മണം വാക്യമബ്രവീത്.
ഏഹി ലക്ഷ്മണ ശീഘ്രം ത്വം പുഷ്കരാജ്ജലമാനയ121.
പാദപ്രക്ഷാലനം കൃത്വാ ശയനം കുരു സംസ്തരേ.
വിഭാവര്യാം നിവൃത്തായാം യാസ്യാമോ ദക്ഷിണാം ദിശമ്122.
ലക്ഷ്മണസ്ത്വബ്രവീദ്വാക്യം സീതയാനീയ താം പയഃ.
നാഹം രാമ സർവകാലേ ദാസഭാവം കരോമി തേ123.
ഇയംപുഷ്ടാചസുഭൃശംപീവരീചമമാപ്യുത.
കിം ത്വം കരിഷ്യസ്യനയാ ഭാര്യയാ വദ സാംപ്രതമ്124.
കിം വാ മൃതസ്യ വൈ പൃഷ്ഠ ഇയം യാസ്യതി തേ പ്രിയാ.
രക്ഷസേ ത്വം സദാ കാലം സുപുഷ്ടാം ചൈവ സർവദാ125.
ഹൃഷ്ടാ ചൈഷാ ക്ലേശയതി സതതം മാം രഘൂത്തമ.
ത്വം ച ക്ലേശയസേ രാമ പരത്ര ജായതേ ക്ഷതിഃ126.
ത്വത്കൃതേ ച സദാ ചാഹം പിപാസാം ക്ഷുധയാ സഹ.
സംസഹാമി ന സംദേഹഃ പരത്ര ച നിശാമയ127.
മൃതാനാം പൃഷ്ഠതഃ കശ്ചിദ്ഗതോ നൈവ ച ദൃശ്യതേ.
ഭാർയ്യാ പുത്രോ ധനം ചാപി ഏവമാഹുർമനീഷിണഃ128.
മൃതശ്ച തേ പിതാ രാമ ത്യക്ത്വാ രാജ്യമകംടകമ്.
വിനിക്ഷിപ്യ വനേ ത്വാം ച കൈകേയ്യാഃ പ്രിയകാമ്യയാ129.
ഇഹസ്ഥിതാ സാ കൈകേയീ ധനം സർവേ ച ബാംധവാഃ.
മഹാരാജോ ദശരഥ ഏക ഏവ ഗതോ ഗതിമ്130.
മന്യേഹം ന ത്വയാ സാർധം സീതാ യാസ്യതി വൈ ധ്രുവമ്.
കരിഷ്യസേ കിമനയാ വദ രാഘവ സാംപ്രതമ്131.
ശ്രുത്വാ ചാശ്രുതപൂർവം ഹി വാക്യം ലക്ഷ്മണഭാഷിതമ്.
വിമനാ രാഘവസ്തസ്ഥൗ സീതാ ചാപി വരാനനാ132.
യദുക്തം ലക്ഷ്മണേനാഥ സീതാ സർവം ചകാര ഹ.

സ്നാത്വാ ഭുക്ത്വാ തതോ വീരൗ പുഷ്കരേ പുഷ്കരേക്ഷണൗ133.

നീത്വാ വിഭാവരീം തത്ര ഗമനായ മനോ ദധുഃ.

ഏഹ്യുത്തിഷ്ഠ ച സൗമിത്രേ വ്രജാമോ ദക്ഷിണാം ദിശമ്134.

സൗമിത്രിരബ്രവീദ്രാമ നാഹം യാസ്യേ കഥംചന.

വ്രജ ത്വമനയാ സാർധം ഭാര്യയാ കമലേക്ഷണ135.

നാന്യദ്വനം ഗമിഷ്യാമി നൈവായോധ്യാം ച രാഘവ.

അസ്മിന്വനേ വസിഷ്യാമി വർഷാണീഹ ചതുർദശ136.

മയാ വിനാ ത്വയോധ്യായാം യദി ത്വം ന ഗമിഷ്യസി.

അനേന വർത്മനാ ഭൂപ ആഗംതവ്യം ത്വയാ വിഭോ137.

യദി ജീവാമി തത്കാലം പുനര്യാസ്യേ പിതുഃ പുരമ്.

തപസ്സംഭാവയിഷ്യാമി മയാ ത്വം കിം കരിഷ്യസി138.

വ്രജ സൗമ്യ ശിവഃ പംഥാമാ ച തേ പരിപംഥിനഃ.

പശ്യാമി ത്വാം പുനഃ പ്രാപ്തം സഭാര്യം കമലേക്ഷണമ്139.

പിതൃപൈതാമഹം രാജ്യമയോധ്യായാം നരാധിപ.

ശത്രുഘ്നഭരതൗ ചോഭൗ ത്വദാജ്ഞാകരണേ സ്ഥിതൗ140.

അഹം തേ പ്രതികൂലസ്തു വനവാസേ വിശേഷതഃ.

അനാരതം ദിവാ ചാഹം രാത്രൗ ചൈവ പരംതപ141.

കർമകർതും ന ശക്രോമി വ്രജ സൗമ്യ യഥാസുഖമ്.

ഏവം ബ്രുവാണം സൗമിത്രിമുവാച രഘുനംദനഃ142.

കഥം പൂർവമയോധ്യായാ നിർഗതോസി മയാ സഹ.

വനേ വത്സ്യാമ്യഹം രാമ നവവർഷാണി പംച ച143.

ന തു ത്വയാ വിരഹിതഃ സ്വർഗേപി നിവസേ ക്വചിത്.

യാ ഗതിസ്തേ നരവ്യാഘ്ര മമ സാപി ഭവിഷ്യതി144.

പ്രസാദഃ ക്രിയതാം മഹ്യം നയ മാമപി രാഘവ.

ഇദാനീമർധമാർഗേ ത്വം കഥം സ്ഥാസ്യസി ശത്രുഹൻ145.

ലക്ഷ്മണസ്ത്വബ്രവീദ്രാമം നാഹം ഗംതാ വനേ പുനഃ.

ലക്ഷ്മണം സംസ്ഥിതം ജ്ഞാത്വാ രാമോ വചനമബ്രവീത്146.

മാമനുവ്രജ സൗമിത്ര ഏകോ യാസ്യാമി കാനനമ്.

ദ്വിതീയാ മേ ത്വിയം സീതാ രാമേണോക്തസ്തു ലക്ഷ്മണഃ147.
ഗൃഹീത്വാ൯ഥ സമുത്തസ്ഥൗ രാമവാക്യം സ ലക്ഷ്മണഃ.
മര്യാദാപർവതം പ്രാപ്തൗ ക്ഷേത്രസീമാം പരംതപൗ148.
അജഗംധം ച ദേവേശം ദേവദേവം പിനാകിനമ്.
അഷ്ടാംഗപ്രണിപാതേന നത്വാ രാമസ്ത്രിലോചനമ്149.
തുഷ്ടാവ പ്രയതഃ സ്ഥിത്വാ ശംകരം പാർവതീപ്രിയമ്.
കൃതാംജലിപുടോ ഭൂത്വാ രോമാംചിതശരീരകഃ1.33.150.
സാത്വികം ഭാവമാപന്നോ വിനിർധൂതരജസ്തമാഃ.
ലോകാനാം കാരണം ദേവം ബുബുധേ വിബുധാധിപമ്151.
രാമ ഉവാച.
കൃത്സ്നസ്യ യോ൯സ്യ ജഗതഃ സ ചരാചരസ്യ കർതാ കൃതസ്യ ച പുനഃ സുഖദുഃഖദശ്ച.
സംഹാരഹേതുരപി യഃ പുനരംതകാലേ തം ശംകരം ശരണദം ശരണം വ്രജാമി152.
യോ൯യം സകൃദ്വിമലചാരുവിലോലതോയാം ഗംഗാം മഹോർമിവിഷമാം ഗഗനാത്പതംതീമ്.
മൂർധ്നാ ദധ്യേ൯സ്രജമിവ പ്രവിലോലപുഷ്പാം തം ശംകരം ശരണദം ശരണം വ്രജാമി153 .
കൈലാസശൈലശിഖരം പരികമ്പ്യമാനം കൈലാസശൃംഗസദൃശേന ദശാനനേന.
യത്പാദപദ്മവിധൃതം സ്ഥിരതാം ദധാര തം ശംകരം ശരണദം ശരണം വ്രജാമി154.
യേനാസകൃദ്ദനുസുതാഃ സമരേ നിരസ്താ വിദ്യാധരോരഗഗണാശ്ച വരൈഃ സമഗ്രൈഃ.
സംയോജിതാ മുനിവരാഃ ഫലമൂലഭക്ഷാസ്തം ശംകരം ശരണദം ശരണം വ്രജാമി155.
ദക്ഷാധ്വരേ ച നയനേ ച തഥാ ഭഗസ്യ പൂഷ്ണസ്തഥാ ദശനപംക്തിമപാതയച്ച.
തസ്തംഭയഃ കുലിശയുക്തമഥേംദ്രഹസ്തം തം ശംകരം ശരണദം ശരണം വ്രജാമി156.
ഏനഃകൃതോപിവിഷയേഷ്വപിസക്തചിത്താജ്ഞാനാന്വയശ്രുതഗുണൈരപിനൈവയുക്താഃ.
യം സംശ്രിതാഃ സുഖഭുജഃ പുരുഷാ ഭവംതി തം ശംകരം ശരണദം ശരണം വ്രജാമി157.
അത്രിപ്രസൂതിരവികോടിസമാനതേജാഃ സംത്രാസനം വിബുധദാനവസത്തമാനാമ്.
യഃ കാലകൂടമപിബത്പ്രസഭം സുദീപ്തം തം ശംകരം ശരണദം ശരണം വ്രജാമി158.
ബ്രഹ്മേംദ്രരുദ്രമരുതാം ച സഷണ്മുഖാനാം ദദ്യാദ്വരം സുബഹുശോ ഭഗവാന്മഹേശഃ.
നന്ദിം ച മൃത്യുവദനാത്പുനരുജ്ജഹാര തം ശംകരം ശരണദം ശരണം വ്രജാമി159.
ആരാധിതഃ സുതപസാ ഹിമവന്നികുംജേ ധൂമവ്രതേന മനസാപി പരൈരഗമ്യേ.
സംജീവനീമകഥയദ്ഭൃഗവേ മഹാത്മാ തം ശംകരം ശരണദം ശരണം വ്രജാമി160.

നാനാവിധൈർഗജബിഡാലസമാനവക്ത്രൈർദക്ഷാധ്വരപ്രമഥനൈർബലിഭിർഗണൈംദ്രൈഃ
.
യോഭ്യർചിതോമരഗണൈശ്ച സലോകപാലൈസ്തം ശംകരം ശരണദം ശരണം വ്രജാമി161.
ശംഖേംദുകുംദധവലം വൃഷഭം പ്രവീരമാരുഹ്യ യഃ ക്ഷിതിധരേംദ്രസുതാനുയാതഃ.
യാത്യംബരം പ്രലയമേഘവിഭൂഷിതം ച തം ശംകരം ശരണദം ശരണം വ്രജാമി162.
ശാംതം മുനിം യമനിയോഗപരായണൈസ്തൈർഭീമൈർമഹോഗ്രപുരുഷൈഃ പ്രതിനീയമാനമ്.
ഭക്ത്യാനതം സ്തുതിപരം പ്രസഭം രരക്ഷ തം ശംകരം ശരണദം ശരണം വ്രജാമി163.
യഃ സവ്യപാണി കമലാഗ്രനഖേന ദേവസ്തത്പംചമം പ്രസഭമേവ പുരസ്സുരാണാമ്.
ബ്രാഹ്മം ശിരസ്തരുണപദ്മനിഭം ചകർത്ത തം ശംകരം ശരണദം ശരണം വ്രജാമി164.
യസ്യ പ്രണമ്യ ചരണൗ വരദസ്യ ഭക്ത്യാ സ്തുത്വാ ച വാഗ്ഭിരമലാഭിരതംദ്രിതാത്മാ.
ദീപ്തസ്തമാംസി നുദതേ സ്വകരൈർവിവസ്വാംസ്തം ശംകരം ശരണദം ശരണം വ്രജാമി165.
യേ ത്വാം സുരോത്തമഗുരും പുരുഷാ വിമൂഢാ ജാനംതി നാസ്യ ജഗതഃ സചരാചരസ്യ.
ഐശ്വര്യമാനനിഗമാനുശയേന പശ്ചാത്തേ യാതനാമനുഭവംത്യവിശുദ്ധചിത്താഃ166.
തസ്യൈവം സ്തുവതോऽവോചച്ഛൂലപാണിർവൃഷധ്വജഃ.
ഉവാച വചനം ഹൃഷ്ടോ രാഘവം തുഷ്ടമാനസഃ167.
രുദ്ര ഉവാച.
രാമ ഹൃഷ്ടോസ്മി ഭദ്രം തേ ജാതസ്ത്വം നിർമലേ കുലേ.
ത്വം ചാപി ജഗതാം വംദ്യോ ദേവോ മാനുഷരൂപധൃത്168.
ത്വയാ നാഥേന വൈ ദേവാഃ സുഖിനഃ ശാശ്വതീഃ സമാ.
സേവിഷ്യംതേ ചിരം കാലം ഗതേ വർഷേ ചതുർദശേ169.
അയോധ്യാമാഗതം ത്വാം യേ ദ്രക്ഷ്യംതി ഭുവി മാനവാഃ.
സുഖം ത്വേऽത്ര ഭജിഷ്യംതി സ്വർഗേ വാസന്തഥാക്ഷയമ്170.
ദേവകാര്യം മഹത്കൃത്വാ ആഗച്ഛേഥാഃ പുനഃ പുരീമ്.
രാഘവസ്തു തഥാ ദേവം നത്വാ ശീഘ്രം വിനിർഗതഃ171.
ഇംദ്രമാർഗാം നദീം പ്രാപ്യ ജടാജൂടം നിയമ്യ ച.

അബ്രവീല്ലക്ഷ്മണം രാമ ഇദമർപയ മേ ധനുഃ172.
രാമവാക്യം തു തച്ഛ്രുത്വാ സീതാം വൈ ലക്ഷ്മണോऽബ്രവീത്.
കിമർഥം ദേവി രാമേണ ത്യക്തോഽഹം കാരണം വിനാ173.
അപരാധം ന ജാനാമി കുപിതോ യന്മഹാഭുജഃ.
രാമേണാഹം പരിത്യക്തഃ പ്രാണാംസ്ത്യക്ഷ്യാമ്യസംശയമ്174.
നൈവ മേ ജീവിതേനാർഥോ ധിഗ്ധിങ്മാം കുലപാംസനമ്.
ആര്യസ്യ യേന വൈ മന്യുർജനിതഃ പാപകാരിണാ175.
കാംസ്തു ലോകാൻഗമിഷ്യാമി അപധ്യാതോ മഹാത്മനാ.
ഉഭൗ ഹസ്തൗ മുഖേ കൃത്വാ സാശ്രുകംഠോऽബ്രവീദിദമ്176.
നാപരാധ്യാമി രാമസ്യ കർമണാ മനസാ ഗിരാ.
സ്പൃഷ്ടൗ തേ ചരണൗ ദേവി മമ നാന്യാ ഗതിർഭവേത്177.
തതഃ സീതാऽബ്രവീദ്രാമം ത്യക്തഃ കിമനുജസ്ത്വയാ.
വൈഷമ്യം ത്യജ്യതാം ബാലേ ലക്ഷ്മണേ ലക്ഷ്മിവർധനേ178.
രാഘവസ്ത്വബ്രവീത്സീതാം നാഹം ത്യക്ഷ്യാമി ലക്ഷ്മണമ്.
ന കദാചിദപി സ്വപ്നേ ലക്ഷ്മണസ്യ മതം പ്രിയേ179.
ശ്രുതപൂർവം ച സുശ്രോണി ക്ഷേത്രസ്യാസ്യ വിചേഷ്ടിതമ്.
അത്ര ക്ഷേത്രേ ജനാസ്സത്യം സർവേ ഹി സ്വാർഥതത്പരാഃ180.
പരസ്പരം ന പശ്യംതി സ്വാത്മനശ്ച ഹിതം വചഃ.
ന ശൃണ്വംതി പിതുഃ പുത്രാഃ പുത്രാണാം പിതരസ്തഥാ181.
ന ശിഷ്യാ ഹി ഗുരോർവാക്യം ശിഷ്യസ്യാപി തഥാ ഗുരുഃ.
അർഥാനുബംധിനീപ്രീതിർന കശ്ചിത്കസ്യചിത്പ്രിയഃ182.
ഇത്യേവം കഥയന്നേവ പ്രാപ്തോ രേവാം മഹാനദീമ്.
ചക്രേഭിഷേകം കാകുത്സ്ഥഃ സാനുജഃ സഹ സീതയാ183.
തർപയിത്വാ ച സലിലൈഃ സ്വാൻപിതൄന്ദൈവതാന്യപി.
ഉദീക്ഷ്യ ച മുഹുഃ സൂര്യം ദേവതാശ്ച സമാഹിതഃ184.
കൃതാഭിഷേകസ്തു രരാജ രാമഃ സീതാ ദ്വിതീയഃ സഹ ലക്ഷ്മണേന.
കൃതാഭിഷേകഃ സഹ ശൈലപുത്ര്യാ ഗുഹേന സാർധം ഭഗവാനിവേശഃ185.
ഇതി ശ്രീപാദ്മപുരാണേ പ്രഥമേ സൃഷ്ടിഖംഡേ മാർകംഡേയാശ്രമദർശനം നാമ ത്രസ്ത്രിംശോऽധ്യായഃ33.